

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

**МИСТЕЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ
У СУЧАСНОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ**

*(25-літній творчий внесок факультету мистецтв
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка)*

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

За загальною редакцією
Водяного Б. О., Смоляка О. С., Стельмащука З. М.

Тернопіль
2018

УДК 7.091-028.42
ББК 85
М 656

*Рекомендовано до друку вченою радою
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
Протокол №9 від 16.05.2018 року*

Рецензенти:

Круль П. Ф. – доктор мистецтвознавства, професор Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, академік Академії наук вищої освіти України

Зінків І. Я. – доктор мистецтвознавства, професор кафедри теорії музики Львівської музичної академії ім. М. В. Лисенка

Чайка В. М. – доктор педагогічних наук, професор Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Мистецька діяльність у сучасному соціокультурному просторі (25-літній творчий внесок факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка): колективна монографія / за заг. ред. Б. О. Водяного, О. С. Смоляка, З. М. Стельмащука. – Тернопіль: Факультет мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, 2018. – 440 с.

ISBN 978-617-595-089-2

У монографії розглянуто творчий доробок колективу факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, висвітлено питання теорії, практики та перспективи розвитку художньої творчості на сучасному етапі, виявлено загальні підходи до організації мистецької діяльності в контексті історії становлення факультету мистецтв.

Розкрито форми мистецької творчості факультету мистецтв серед яких: концертна діяльність художніх колективів факультетського та університетського рівнів, організація і проведення фестивалів-конкурсів, культурно-просвітницька творчість викладачів та студентів факультету мистецтв у музичному, театральному, образотворчому та дизайнерському напрямах, та мистецька діяльність окремих персоналій.

Видання адресоване викладачам та студентам вищих навчальних мистецьких закладів та усім тим, хто займається мистецькою діяльністю.

ISBN 978-617-595-089-2

© Факультет мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
ВСТУП	9

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МИСТЕЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ТА СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ ТНПУ ім. В. ГНАТЮКА	12
---	----

1.1. Сучасна мистецька діяльність: теорія, практика і перспективи (Кондрацька Л. А.)	12
---	----

1.2. Методологічні підходи до організації мистецької діяльності у контексті становлення та розвитку факультету мистецтв (Водяний Б. О.)	25
---	----

1.3. Культурно-мистецька творчість викладачів та студентів факультету мистецтв, як одна із форм діяльності науково-дослідної лабораторії «Духовного становлення творчої особистості» (Водяна В. О.)	43
---	----

РОЗДІЛ ІІ

ДІЯЛЬНІСТЬ ХУДОЖНІХ КОЛЕКТИВІВ ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ	63
---	----

2.1. Вокально-хорові колективи	63
--------------------------------------	----

2.1.1. Хорова капела «Освіта» (Місько Г. С., Смоляк О. С.)	63
---	----

2.1.2. Жіночий хор факультету мистецтв (Іздепська-Новіцька М. І.)	80
--	----

2.1.3. Чоловічий вокальний квартет «Акорд» (Топорівська Я. В.)	95
---	----

2.1.4. Жіноче вокальне тріо «Солов'ї Галичини» (Місько Г. С., Смоляк О. С.).....	107
2.1.5. Тернопільська «ТРИОДА»: пісня – дотик до сердець слухачів (Палій Н. В.)	115
2.2. Вокально-інструментальні колективи.....	128
2.2.1. Ансамбль народної музики «Музики» (Баньковський А. М., Овод Н. М.)	128
2.2.2. Творча діяльність ансамблю бандуристів «Барви» (Євгенєва М. В.).....	137
2.2.3. ВІА «Молодість» та його керівник Микола Шамлі (Смоляк О. С., Смоляк П. О.)	155
2.3. Інструментальні колективи	188
2.3.1. Творча діяльність народно-оркестрових колективів факультету мистецтв (Стельмащук З. М.)	188
2.3.2. Камерний оркестр Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Довгань О. З.)	200
2.4. Танцювальні колективи	212
2.4.1. Танцювальні колективи Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Щур Л. Б.)	212

РОЗДІЛ ІІІ

МИСТЕЦЬКА ТА КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ ТА СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ	238
---	-----

3.1. Організація та проведення мистецьких фестивалів та конкурсів.....	238
---	-----

3.1.1. Фестивально-конкурсна діяльність	
---	--

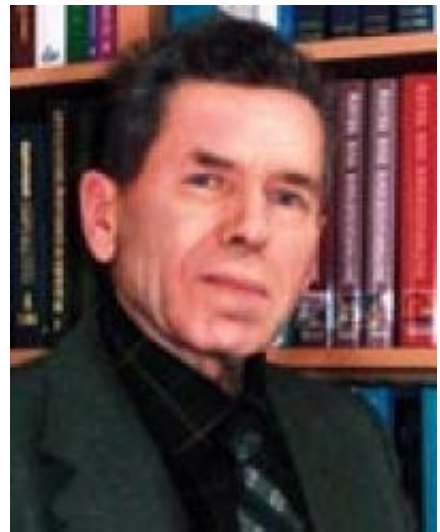
бандуристів Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка (Євгенєва М. В.)	238
3.1.2. Студентський фестиваль-конкурс «Окрилені піснею»: історія та сьогодення (Буркацька О. Я.).....	251
3.2. Концертно-просвітницька діяльність музично-виконавських класів викладачів факультету мистецтв	266
3.2.1. Творчі колективи та солісти-виконавці класів баяну і гітари (Баньковський А. М.).....	266
3.2.2. Концертно-просвітницька та конкурсно-фестивальна діяльність випускників фортепіанних класів (Гринчук І. П., Проців Л. Й.)	274
3.2.3. Концертно-просвітницька діяльність випускників класу струнно-смичкових інструментів (Михайлюк О. О.).....	303
3.2.4. Концертна та просвітницька діяльність студентів-бандуристів ТНПУ ім. В. Гнатюка (Губ'як Д. В., Гринчук І.П.)	303
3.2.5. Творча діяльність диригентського класу Євгена Гунька (Канюка А. Г., Проців Л. Й.)	315
3.2.6. Культурно-просвітницька і педагогічна діяльність Володимира Семчишина (Ороновська Л. Д.).....	322
3.2.7. Ігор Пронь – сподвижник культурно-мистецького життя Тернопільщини (Пронь Н. І., Гринчук І. П.)	330
3.3. Мистецька діяльність викладачів та студентів кафедри образотворчого мистецтва,	

дизайну та методики їх навчання	346
3.3.1. Культурно-просвітницька діяльність кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання ТНПУ ім. В. Гнатюка (Цідило І. І.).....	346
3.3.2. Вектори творчості Романа Вільгушинського (Маркович М. Й., Федак П. М.)	357
3.3.3. Євген Удін – графіка на рівні душі (Тобілевич Г. М.)	365
3.3.4. Володимир Мельник – педагог, живописець, скульптор (Кузів М. П., Пацалюк І. І.).....	374
3.3.5. Михайло Кузів. Синтез мистецької та педагогічної діяльності, співзвучний сьогоденню (Рублевська Н. В., Вольська С. О.)	400
3.3.6. Михайло Нетриб'як у сакральному просторі Тернопілля (Дячок О. М., Дацюк Н. В.).....	410
3.4. Творча діяльність викладачів та студентів кафедри театрального мистецтва.....	408
3.4.1. Культурно-просвітницька діяльність викладачів та студентів кафедри театрального мистецтва (Смоляк П. О., Ванюга Л. С., Хім'як В. А.)	408
ВИСНОВКИ	423
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	429

3.2.1. Володимир Мельник - педагог, живописець, скульптор

Не часто доля зводить із такими людьми, як Володимир Мельник, але такі зустрічі чи тривале спілкування залишає слід у душі назавжди.

Ще донедавна на кафедрі образотворчого мистецтва, дизайну і методики їх навчання факультету мистецтв ТНПУ ім. В. Гнатюка працював член Національної спілки художників України, Заслужений художник України Володимир Мельник. Людина неординарна, талановита, щира, творча, дуже стримана та скромна. Ці епітети можна було б продовжувати.

Володимир Мельник

На жаль, ми не владні над часом, тому сьогодні Володимир Мельник на заслуженому відпочинку. Можливо, міг би ще працювати, але смерть коханої дружини Віри підірвала і його здоров'я.

Коротка довідка: В. Мельник народився 15 січня 1938 р. у с. Синякове (передмістя Чорткова) Чортківського району Тернопільської області у сім'ї хліборобів Марії та Михайла Мельників. Цитуючи вступну статтю до альбому-каталога з нагоди 70-річчя митця, констатуємо, що доля його була дуже нелегкою, адже «війна, голод, тяжкі повоєнні роки знищили його родину» [24].

У 1953 р. закінчив 7 класів середньої школи № 1 м. Чорткова. З 1953 до 1956 року здобував освіту у художньому ремісничому училищі № 5 м. Чернівці за спеціальністю «Альфрейно-декоративний живопис». Працював у Мінську, Дніпропетровську, а протягом 1957–

1960 рр. служив у війську. Після служби в армії викладав у Чортківській середній школі-інтернаті.

У 1965 р. вступив до Львівського державного інституту прикладного й декоративного мистецтва, обравши фах скульптора, і навчався на кафедрі кераміки у викладачів А. Бокотея, З. Флінти, Д. Крвавича. З 1970 р. Володимир Мельник працює скульптором монументальної та станкової скульптури Тернопільського художньо-виробничого комбінату Художнього фонду України, з 1993 р. – викладач Тернопільського державного педагогічного університету (зараз – Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка).

Ця скупа довідка не дає уявлення про індивідуальність педагога, митця, зрештою, людини яка пройшла непростий шлях становлення, жила, творила, навчала.

Якщо говорити про особистість Володимира Михайловича, його життєвий шлях, то тут для широкого загалу відкрито три основних віхи – це його педагогічна кар'єра, творчість у скульптурі та живописних роботах, а також робота над підручниками, систематичні публікації наукових та навчально-методичних праць. До сьогодні користуються великим попитом його навчальні посібники «Мистецтво витинанки та аплікації», «Витинанки на уроках образотворчого мистецтва», альбоми витинанок «Пори року», посібник «Український декоративний розпис на уроках образотворчого мистецтва» та ін. Слід згадати, що ці книги перевидавались декілька разів.

Про Володимира Мельника як педагога говорять факти. За час роботи у ТНПУ ім. В. Гнатюка за участю доцента В. Мельника підготовлено і випущено більше 500 вчителів образотворчого мистецтва, художників образотворчого мистецтва, дизайнерів. Серед них переможець конкурсу «Вчитель року», вчитель-методист, завуч ЗОШ № 24 м. Тернополя Шевченко Н. Т.; у минулому вчитель-методист

ЗОШ № 26 м. Тернополя, а сьогодні викладач Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка, автор навчальних посібників для учнів загальноосвітніх шкіл С. Трач; головний художник видавництва «Астон» Л. Шпак; завуч Тернопільської кшолі мистецтв А. Шпак; художники видавництва «Мандрівець» В. Поворозник та Л. Мазурик; викладач образотворчого мистецтва Кременецького педагогічного коледжу В. Івашевич та В. Величко, директор ЗОШ № 3 з поглибленим вивченням іноземних мов Н. Будій.

Серед випускників Володимира Мельника доценти та викладачі кафедри образотворчого мистецтва, дизайну і методики їх навчання ТНПУ ім. В. Гнатюка: І. Пацалюк, І. Тютюнник (Теслюк), Н. Рублевська (Мех), П. Федак.

Працюючи із студентською молоддю неможливо не займатись науковою та науково-методичною діяльністю. Серед професійних інтересів Володимира Михайловича як педагога – дослідження проблем вивчення образотворчого та декоративного мистецтва учнями загальноосвітніх шкіл та студентами вищих навчальних закладів, декоративно-прикладне мистецтво України, живопис, скульптура.

Його бачення підготовки майбутніх фахівців відображено у навчальних та робочих програмах з скульптури, декоративно-прикладного мистецтва, живопису та пленеру за якими навчалися та й до сьогодні навчаються студенти. Згідно розроблених програм, підготовлено відповідні методичні рекомендації для проведення лекційних та практичних занять. До деякої міри його інтереси у педагогічній галузі відображені і у названих вище навчальних посібниках.

Введення в програму з декоративного мистецтва вивчення витинанок, розпису по склу, української ліпної іграшки та ін. значно розширило фахово-творчий потенціал студентів. Про це свідчить значна кількість випускних,

дипломних та магістерських робіт студентів, присвячених декоративно-прикладному мистецтву України. Неординарними творами відзначились Віта Копацинська (тематична композиція, керамічні пластини «Великдень»), Тетяна Поліщук («8 свят Ісуса Христа»), Таня Хоптій (розпис по дереву предметів побуту), Оксана Кривокульська (гобелен «Ангел»), Марія Мороз (триптих «Дерево життя»), Олена Кадиляк (триптих «Мої свята»), Роман Дацко (композиція з дерева «Ісус»), Андрій Семенов (триптих «Голодомор у нашому серці»), Оксана Іванів (тематична композиція, українська ліпна іграшка «Сорочинський ярмарок») та ін.

Складається враження, що він уміє заінтригувати власних учнів саме тим, що хвилює його у житті найбільше. Досить часто, теми творчих робіт, запропоновані ним для дипломних чи випускних наукових досліджень у теоретико-практичному плані перекликаються з його власною творчістю як у скульптурі, так і у живописі, декоративно-прикладному мистецтві.

Характеризуючи композицію Віти Копацинської «Великдень», можемо стверджувати, що у ній вдалося відобразити не лише знакову символіку цього великого християнського свята, але й його духовність, піднесеність, надію на воскресіння усього живого.

Досить цікавими є роботи студентів О. Кривокульської та М. Мороз, виконані у техніці гобелену. Вони призначені для окраси інтер'єру. Бачимо у цих роботах відображення теми життя та смерті, як єдиного цілого, невідворотного. Кожна з робіт несе своє смислове навантаження. Знакова символіка, використана у творах є автентичною, з гармонійним колірним поєднанням. Фігура ангела ніби поєднує два світи – живих та мертвих.

На відміну від камерності «Ангела», «Дерево життя» контрастне, яскраве у кольорі, багатофігурне. У ньому відчувається національний дух.

Триптих О. Кадиляк виконаний у стилі декоративного живопису, у яскравому контрастному колориті, що створює піднесений, радісний настрій. І це не випадково, так як для кожного з нас, навіть у скрутні моменти життя, свята – це завжди світла радість. Кожна частина триптиха зображує та звеличує одне із великих християнських свят – Різдво, Пасху (Великдень), Спаса. Композиційним центром відповідно служать символічні атрибути обраних свят – солом'яний дідух, глечик з кутею, вербові гілочки, писанки, маківки, яблука тощо. Спільними атрибутами трьох робіт є вишитий рушник, дерев'яний свічник та фіранка, що є істино національними сакральними речами.

Тему студентських робіт можна було б продовжити, оскільки їх було немало, але сказати хочеться наступне: не зважаючи на різноплановість тем, матеріалів, розмаїття художніх та декоративних технік, бачимо, що вони відображають вплив творчого натхнення керівника роботи, його духовність, передану своїм учням.

Пленерна практика під керівництвом В. Мельника – окрема тема для розмови. Одеса, Карпати, чарівні куточки Тернопілля. До сьогодні згадують його випускники ці подорожі-пленери, оскільки вони мали можливість не лише навчатись, але й спостерігати за творчістю великого майстра: настроєві пейзажі вражають колористикою, деталізацією, стрімким поділом простору, відчуттям перебування поряд із митцем.

Ще один суттєвий штрих, який говорить про неординарність цієї людини, про її бажання навчати не лише творити, а й добиватися успіху в професії молоде покоління. Саме з ініціативи В. Мельника та при його активній участі вперше в історії кафедри відбулась виставка-звіт художніх творів студентів кафедри і його персональна виставка скульптури у Тернопільському краєзнавчому музеї. Сьогодні

такі виставки практикуються систематично у музеях Тернополя.

Як бачимо – Володимир Мельник талановитий педагог. Він вніс значну лепту у становлення та розвиток кафедри, за участі цієї людини у світ вийшли талановиті педагоги, художники, дизайнери.

Огляд творчості В. Мельника буде неповним, якщо не згадаємо про справу усього його життя, а це – скульптура та живопис. Ще донедавна В. Мельник активно трудився як творчий художник. Член Національної спілки художників України, Заслужений художник України. Це високе звання присуджено Указом Президента України у 2000 році за самовіддану працю та вагомі досягнення у професійній діяльності. Автор багатьох творів монументальної скульптури, які встановлені в містах і селах України. Вони високо оцінені Республіканською художньою радою, більшість з них має чимале культурне та громадське значення. Твори станкової скульптури експонувалися на художніх виставках Тернополя, Львова, Києва.

Про Володимира Мельника пишуть дуже мало. Та за нього говорять його твори. Одним з кращих творів є пам'ятник Володимиру Гнатюку, що встановлений на майдані перед університетом і є дарунком автора університету [46, с. 8], а також пам'ятники Тарасу Шевченку, Дмитру Клячківському, Олександрові Максименку, пам'ятник «Борцям за волю України», скульптурні композиції до пам'ятників загиблим на фронтах 1941–1945 років («Скорбота», «Прощання», «Незабутнє», «Пам'ять нащадків»).

Твори станкової скульптури: портрети Лесі Українки, Соломії Крушельницької, Богдана Хмельницького, Максима Кривоноса, Нестора Морозенка, Осипа Маковея; скульптурні композиції «Материнські думи», «Обличчя голодомору» тощо.

Як творчий скульптор В. Мельник виконав більше 30 творів станкової скульптури. Багато з них знаходиться в

музеях Тернополя, Бережан, Збаража та інших міст. Твори автора експонувалися на художніх виставках Тернополя, Львова, Києва. Вони передають глибокий філософський, гуманістичний стан героїв, визначних історичних постатей України, знаних письменників, артистів, героїчні і трагічні сторінки нашої історії.

Аналіз творчого доробку майстра-скульптора дає підстави стверджувати, що він строгий реаліст у мистецтві. Як і у кожного митця у нього є власні вподобання, втілені у камені, глині, бронзі. Значний доробок автора присвячений історичній тематиці. Наступні слова письменника Петра Сороки розкривають сутність творчості майстра – «у нього не буває випадкових творів – усі вони народжені з почуття глибокої внутрішньої потреби, тривалих роздумів і невтомних творчих шукань, усі вони є втіленням внутрішньої напруги митця, плід щасливих знахідок у хвилини духовного осяяння» [24].

Вражають глибоко-психологічні скульптурні портрети гетьмана України Івана Мазепи, полковника війська запорізького Нестора Морозенка, Максима Кривоноса, пам'ятник Дмитру Клячківському, інших героїв. Вражають не зовнішньою подібністю, а емоціями, відображеними у поглядах, нахмурених бровах. Споглядаючи ці портрети, відчуваєш їхні печалі, біль та сум, роздуми про щось споконвічне.

*В. Мельник. Полковник
Війська Запорозького
Максим Кривоніс.
м. Збараж, музей. 1993.
Гіпс тонований.*

*В. Мельник.
Дмитро Клячківський
(Клим Савур).
м. Збараж. 1995.
Кована мідь.*

бачення того чи іншого образу. Так, перед нами той О. Маковей і та Л. Українка, яких ми знаємо зі шкільної парти, той хрестоматійний Шевченко, до якого звикли наші очі

*В. Мельник.
Леся Українка.
м. Березжани, музей.
1984. Гіпс тонований.*

Цікавими для майстра є і люди мистецтва. Серед творів – портрети дорогих для кожного українця постатей: Тараса Шевченка, Лесі Українки, Соломії Крушельницької тощо. Як говорить П. Сорока –

«Добиваючись межової подібності (образи

знакових людей мають

бути

упізнавані),

митець

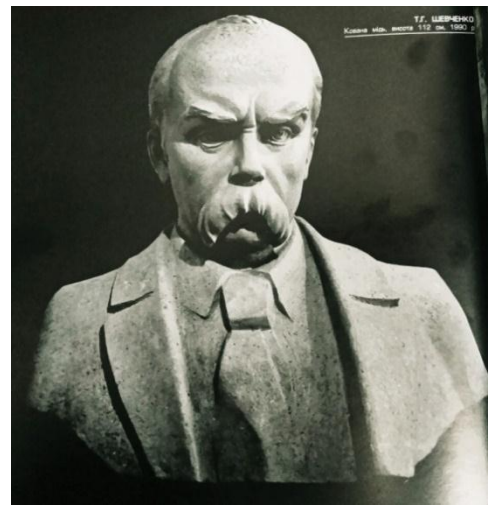
водночас

передає своє

й душа, але

разом з тим вони несуть щось виключно мельниківське, наскрізь самобутнє і неповторне. Майстер щасливо уникає іконописного відтворення, хрестоматійного глянцю» [там же].

За життя Соломію Крушельницьку визнали найвидатнішою співачкою світу. Серед її численних нагород та відзнак, зокрема, звання «Вагнерівська примадонна» ХХ століття.

*В. Мельник.
Тарас Шевченко.
смт Козлів. 1990.
Кована мідь.*

*В. Мельник.
Соломія на сцені.
1986. Гіпс
тонований.*

Її життя тісно пов'язане із Тернопільщиною. Тут її батьківщина, саме тут у 1883 році на Шевченківському концерті в Тернополі відбувся перший прилюдний виступ Соломії, яка співала в хорі товариства «Руська бесіда».

Співати почала з юних років. Навчалася в Тернопільській школі товариства «Приятелі музики» [23, с. 253]. Основи музичної підготовки отримала також у Тернопільській класичній гімназії, в якій складала іспити екстерном. Загалом її життєвий шлях неординарний, складний. Напевне, саме це спонукало скульптора відобразити її на сцені. Ми бачимо жінку – сильну, одухотворену, красиву.

Непроста доля В. Мельника, як і доля багатьох українців, народжених у довоєнний час також вплинула на творчість цього митця. Серед робіт автора як реалістичні, так і символічні меморіальні скульптури «Пам'ять», «Прощання», «Два птахи», присвячені військовій тематиці. Складається враження, що кожна з цих робіт вийшла не з під рук майстра, а з його серця.

Ці ж слова можна сказати і про тему материнства, зрештою, сирітства. Напевне тому такий значний доробок В. Мельника у цьому творчому напрямі. Все, що наболіло у душі відображено у творах, присвячених матері: «Материнська дума» (1978), «У Вифлеємі...» (1999), «Мати» (1986), «Туга» (1973), «Різдво» (2001) та ін.

*В. Мельник.
У Вифлеємі. 1999.
Спеціальна маса.*

Його душевні страждання, роздуми про вічність ми також бачимо у роботах «За межею земного», «Самотність». Вони створені у період хвороби його дружини Вероніки, його музи, доброго ангела.

Маловідомими є роботи В. Мельника, пов'язані із оформленням приміщень. У дослідженні кераміки

*В. Мельник.
Мати. 1996.
Керамічна маса.*

Західного Поділля кінця ХІХ – ХХ століття С. Вольська з'ясувала, що В. Мельнику притаманні і такі роботи. Так,

*В. Мельник.
Два птахи. 1988.
Керамічна маса.*

декоративні вставки з шамоту художника, вмонтовані у спеціальних нішах, прикрашають стіну Художнього музею.

Пластику центральних жіночих постатей доповнюють атрибути, що символізують актуальну тему 1980-х рр. – розквіт промислових підприємств.

Провідними у творчості митця даного періоду були пошуки художніх образів, означених реалістичним трактуванням та трактуванням та ліричними наповненням» [4, с. 136]. Окрім цього, на замовлення Художнього фонду, пан Володимир та його колеги займалися оформленням інтер'єрів громадських споруд. «Керамічні пласти і тарілки із шамоту художників В. Мельника, М. Лисака, Б. Чернецького об'єднані казково-ліричною та фольклорною тематикою» [5, с. 159].

Воломир Мельник відзначається серед митців не лише як скульптор, а також як живописець. Вражають колористичністю його квіткові композиції: реалістичні, декоративні.

Варто згадати ще одну суттєву віху життя цієї людини – відображення у творчих доробках найближчої для нього людини – дружини Вероніки.

Життя цієї талановитої жінки обірвалось 10 березня 2006 р., що також наклало відбиток на творчість Володимира Михайловича. Він відтворив її світлий образ і у скульптурі, і в живописних роботах. поглядаючи «Портрет дружини», відчуваємо сум та біль утрати автора, його тугу за рідною

*В. Мельник.
Самотність.
Камінь.*

*В. Мельник.
«Портрет дружини».*

людиною, безмірні муки та страждання. Очі

дружини спрямовані вдаль, напевне туди, звідки немає вороття. В той же час бачимо її спокій та тиху печаль.

Живописні роботи В. Мельника, присвячені дружині, наповнені сприйняттям та розумінням потойбіччя. Її обличчя виражає спокій та щастя, її фігура – у мареві на фоні таких улюблених автором пейзажів. Пастельна гама підкреслює чарівність небуття, вічності.

Підсумовуючи, можемо констатувати, що Володимир Мельник – доволі неординарна творча особистість. Працюючи викладачем, а згодом, доцентом кафедри образотворчого мистецтва, дизайну і методики їх викладання (сучасна назва кафедри) він зробив значний внесок для її розвитку, започаткував нові важливі напрями набуття педагогічного та мистецького досвіду студентством.

За роки роботи він випустив у світ багато достойних учнів та послідовників.

В той же час В. Мельник прекрасно суміщав роботу педагога-наставника та власні творчі пошуки у скульптурі, живописі, декоративному живописі. Реалізм митця у його скульптурних творах переосмислений з урахуванням тенденцій сучасного мистецтва, він не повторює реалізму минулого [29]. Його скульптурні портрети – є своєрідним засобом пластичного пізнання духовності людини, її характеру. Творчості майстра притаманні ліричні, символічні та архетипні образи. Загалом усім творам без винятку властиві простота та ясність, чіткість, цільність у відображенні образу, своєрідна лаконічність, психологічна переконливість.

Аналіз живописних творів дає уявлення кожному з нас про ще один невтрачений дар, його вміння зачаровувати фарбами, творити пензлем та душею.

Список використаних джерел

1. Балинський С. Не вічний я...: / худ. оформл. М. Кузів. Тернопіль Київ, 1998. 24 с.
2. Виставка в складі мистецького проекту «The Romance of Russia» // Каталог. Лондон, 2002 р. С. 6.
3. Водоп'ян А. Нетриб'як Михайло Миколайович // Тернопільський Енциклопедичний Словник. Тернопіль: ВАТ ТВПК Збруч, 2005. Том 2. К.–О. С. 624-625.
4. Вольська С. Живописна експресія творів Михайла Кузіва // Літературний Тернопіль: Літературно-мистецький і громадсько-політичний часопис. 2015. № 3 (64). С. 84-86.
5. Вольська С. О. Кераміка Західного Поділля кінця ХІХ – ХХ століття (історія, типологія, художню собливість): дис.... канд. мистецтвознавства: 17.00.06 / Вольська Світлана Олексіївна. Львів, 2013. 159 с.
6. Вольська С. О. Художня кераміка Західного Поділля. Мистецтвознавство України: зб. наук. пр. / редкол.: А. Бокотей (голова) [та ін.]. Львів: Афіша, 2011. Спецвип. С. 154-164.
7. Гнідець Р. Б. Традиція і сучасність у церковній архітектурі Львова // Записки наукового товариства ім. Шевченка, праці Комісії архітектури та містобудування. Львів: НТШ, 2008. Т. ССLV. С. 299-312.
8. Голод Н., Дуда І., Удіна Т. Кузів Михайло Петрович // Тернопільський енциклопедичний словник: у 4 т. / редкол.: Г. Яворський та ін. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2004. Т. 2: К.–О. С. 267.
9. Голубець О. М. Мистецтво ХХ століття: український шлях. Львів: Колір ПРО, 2012. 200 с.
10. Гусар Ю. Ілюстратор понад 120 книг в Україні і Росії: [11 квітня – 75 років від дня народження Євгена

Тимофійовича Удіна] // Буковинське віче. 2012. 6 квітня (№ 14). С. 4.

11. Долинна Ю. Роман Вільгушинський // Каталог Скульптура. Визнано кращими: [за самовіддану працю, вагомі досягнення у проф. діяльн. Указом Президента України почесне звання «Заслужений художник України» присвоєно терноп. скульпторові В. Мельнику]. Ровесник. 2000. 13 квіт. С. 2.
12. Дячок В. Ю. Творчий внесок Михайла Нетриб'яка в архітектурний простір Тернопільщини // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство / [за ред. О. С. Смоляка] Тернопіль ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. №1. С. 177-179.
13. Зарваниця центр духовного тяжіння // Як народжуються святині / Андрушків Б., Новосядлий Б., Кирич Н., Погайдак О. Тернопіль: Терно-граф, 2007. С. 43-51.
14. Заслужений художник України Євген Удін. Тернопіль, 2007. 95 с.
15. Іванців О. Хвала рукам, що пахнуть... каменем. Слово краю. Вересень 16. 2011.
16. Квич Л. М. З Історії Марійського духовного центру Зарваниця // Наукові записки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Серія «Історичне релігієзнавство». 2011. Випуск 5. С. 111-121.
17. Квич П. Д. Паломницька святиня Матері Божої в Зарваниці (Україна). Богословський погляд. Тернопіль: Збруч, 2009. 384 с.
18. Криворучко Ю. І. Регіональні особливості розташування церков в Україні // Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: архітектура. 2002. № 439. С. 55-62.
19. Липнева виставка «Duffield Art Galleries» // Derbyshire life and Countryside / Журнал. Duffield, 1996. (Липень). С. 50.

20. Логінова Олена. Мандрівка світами художника Євгена Удіна // Буковинське віче. 2014. 5 черв. (№23). С. 4.
21. Людина і світ: щомісячний науково-популярний релігієзнавчий журнал. 2001. № 10 (493). Обкладинка.
22. Маркович Марія. Між реальністю й абстракцією // Літературний Тернопіль: Літературно-мистецький і громадсько-політичний часопис. 2015. № 3 (64). С. 87-89.
23. Медведик П., Щербак Л. Крушельницька Соломія. Тернопільський енциклопедичний словник: у 4 т., т. 2. С. 253.
24. Мельник В. Скульптура [Образотворчий матеріал]: [каталог] [післямова] П. Сороки; голов. ред. Б. Будний. Тернопіль: Богдан, 2008. 61 с.
25. Мельничук Б. Вільгушинський Роман Казимирович // Тернопільський енциклопедичний словник: у 4 т. / редкол.: Г. Яворський та ін. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний комбінат «Збруч», 2004. Т. 1: А–Й. С. 280.
26. Мельничук В. Дарунок у Бучачу в честь 745-річчя // Нова доба. 2005. № 41 (8142) (14 жовт.) С. 2.
27. Микола Люшняк підтримав живописний пленер у Зарваниці... [Електронний ресурс] // Virtus: Scientific Journal / Editor-in-Chief M. A. Zhurba April №23, Part 1, 2018. / Режим доступу: <http://zz.te.ua/mykola-lyushnyak-pidtrymav-zhyvopysnyj-plener-u-zarvanytsi-foto/> (зарв)
28. Мистецтво України. 1991 – 2003 / Альбом / Упоряд. Т. Придатко, З. Чегусова. К.: Мистецтво, 2003. 312 с.
29. Мистці Тернопільщини. Ч. 1. Образотворче мистецтво: бібліогр. покажч. / департамент культури, релігій та національностей Терноп. облдержадмін., Терноп. обл. універс. наук. б-ка; уклад. В. Миськів; вступ. ст. І. Дуда; кер. проекту та наук. ред. В. Вітенко; ред. Г. Жовтко. Тернопіль: Підручники і посібники, 2015. 496 с. С. 350-351 (Мистецька Тернопільщина).
30. Михайло Кузів. Малярство. Тернопіль Львів, 2011. 28 с.

31. Моє Тернопілля: фотоальбом. Тернопіль, 2009. С. 87, 142, 143.
32. «Музей Юліуша Словацького «Година роздумів...». Тернопіль: ТЕРНО-ГРАФ, 2008. 72 с.
33. «Музей Юліуша Словацького «Година роздумів...»: інформатор-путівник. Тернопіль: ТЕРНО-ГРАФ, 2008. 32 с.
34. Наші імена в енциклопедії // Замок. 2011. № 5-8. С. 9.
35. Подуфалий В. Рідна сторона. Пісні на слова Володимира Вихруща / худ. оформл. М. Кузів. Тернопіль, 1994. 48 с.
36. Подуфалий В. Срібне джерело: пісні / худ. оформл. М. Кузів. Тернопіль, 1997. 70 с.
37. Сарматський О. У Тернополі – «Портал» у ХХІ століття. [Електронний ресурс] // Тернопільські експрес-новини. 2018. 20 вересня / Режим доступу: http://teren.in.ua/2015/12/05/u_ternopoli_portal_u_xxi_stolittya_foto/#.VnBqvB89UEY.google_plusone_share.
38. Сорока П. На рівні душі. До 70-річчя від дня народження і 50-річчя творчої діяльності Євгена Удіна / Кремене П. Сорока // Образ М. 2007. № 3. С. 130.
39. Стасишин Р. Скарби Роду художник Михайло Кузів. [Електронний ресурс] / Філія ПАТ «Національна суспільна телерадіокомпанія України» Тернопільська регіональна дирекція: передача «Скарби роду» / Режим доступу: http://todtrk.te.ua/peredachi_ttb/skarbu_rody/2567-hudozhnik-mihaylo-kuzv.html.
40. Сильові пошуки в сакральній архітектурі сучасної України / С. Лінда, У. Іваночко [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/2009>.
41. «Там, де Іква сріблиться імлою...»: літературно-мистецький альманах / [упоряд. Т. Сеніна]. Тернопіль: Джура, 2007. 272 с.
42. Трач О. У «Перемозі» діє виставка одного з кращих художників України [Електронний ресурс] / Новинний

портал «За Збручем». 2017. 29 серпня / Режим доступу: <http://zz.te.ua/u-peremozi-dije-vystavka-odnoho-z-kraschyh-hudozhnykiv-ukrajiny-foto/>.

43. Удіна Т. О. Вільгушинський Роман Казимирович // Енциклопедія сучасної України: у 30 т. / ред. кол. І. М. Дзюба [та ін.]; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. Київ, 2005. Т. 4. В–Вог. С. 543.
44. Художники України. Живопис. Графіка. Скульптура. Декоративно-прикладне мистецтво / Творчо-біографічний довідник. Випуск 2. Київ, 2001. С. 118.
45. Черкес Б. Традиція та ідентичність в новій українській церковній архітектурі // Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: архітектура. 2003. № 486. С. 71-91.
46. Чорпіта Я. Пам'ятник Гнатюку біля ТНПУ – одна з кращих робіт Володимира Мельника. Свобода. 2008. 26 січ. С. 8: фотогр. (Майстер портретів у камені).

МИСТЕЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ
У СУЧАСНОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

*(25-літній творчий внесок факультету мистецтв
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка)*

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

За загальною редакцією
Водяного Б. О., Смоляка О. С., Стельмащука З. М.

Літературний редактор

Обкладинка

Верстання *Наталі Богоніс*

Здано до складання 14.05.2018 р. Підписано до друку 16.05.2018 р.
Формат 60x84 1/16. Папір друкарський.
Умовних друкованих аркушів 17,46.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
46027, м. Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 2